

NP; pot ser, car a Algèria hi ha *Būrī*, *Būrinyāh* i *Buriyāta* (GGALg). Encara millor podem admetre que això pròpiament era un adj. nisba de l'arrel de l'àrab comú *bur* 'perdre's', 'ermar-se', 'deixar en guaret' («jachère, friche»); *RMa*, s. v. *bur*: *incultum* registra *būr* i totes les formes verbals d'aquesta arrel: *baḡḡar* etc. (426.12). Llavors un adj. *būrī*, fem. *būrīya*, formaria com a pl. femení *būrīyāt*, i s'explicarien totes les formes que troba el Sr. Pita, amb el sentit de 'terra erma', o en pl. 'ermassos'.

Burrià, *Burriac*, *Burriana*, V. *Borriac*, -ana

BURRO

Em limito a citar breument alguns noms deriv. d'això tan trivial. Brnc. o Collada del *Burro* a Vila-famés i a Vallmanya. Mas de *Burra*, de la *Burra*, Horta, Salzadella, Lluçà; *Burrero* a Vilar de Canes; *Burranda* a Consell. A Montanyana uns diuen *Barranquill de Paürro*, altres, per al mateix, *Barranc de Burro* (xviii, 163.15, 164): doncs sembla que aquella variant pugui resultar d'una contracció de *Pau Burro* o *Pe(re) Burro*.

Burrull, V. *Borrull* *Burset*, V. *Arboç* *Burtuló*, V. *Voltoró*.

BUSA

Gran serra (1505 alt.) que forma un vast altiplà, cenyit d'enormes cingleres, amb l'esglesietta i un parell de masos al mig, del mateix nom: entre St. Llorenç de Morunys i la vall de l'Aigua d'Ora.

PRON. POP.: *búza*, 1920 (a Cardona), 1927, 1929, 1933, 1959, 1964 etc. (a St. Llorenç, a Navès, Vall d'Ora, Solsona...). Gentilici: *busenc*: car a damunt de Cal Pallars de Navès hi ha la «canal dels *buzéñs*» (enq. de Navès-Busa xxxviii, 142.25).

DOC. ANT. 989: «in monte de *Businus*» (SerraV, BCEC 1909, 138; compulsat per mi mateix amb el doc. de l'arxiu de Solsona (on va citat junt amb el Call d'Odèn, i hi veig també *Lord*); 1043: «Monte *Busine*», doc. Arx. Sols. (on va citat junt amb *Guilanyà*, *Besora* i la *Vall d'Ora*). 1044: «in monte *Busine*», com afrontació N. de *Tarascó* (SerraV, BCEC 1909, p. 303). En un doc. del S. xii, on es parla també de *La Corriu* etc.: «tornà-i e-l mas ilex de la Muntada --- e teng-o pres --- e fet-lo jurar manves, su<s> a Sen Cristoval de *Buse*, que no se-n clamarie ---» (PPujol, *Doc. Vg. Urg.*, 4.28).

ETIM. Les formes medievals i la pron. moderna es conjunnen només admetent una base proparoxítona amb ^ooN, i inicial tònica bŪ-. En altres termes: és segur que hi hagué davant la -N, avui caiguda, una vocal tònica de forma ū, però no estem segurs de quina seria la vocal medial, ni ben segurs de la consonant intermèdia: semblaria ser una -s-; però, trobant-se després de l'accent també podria ser -c'- o fins -tt-; car

després de l'accent aquestes consonants es conserven en forma de fonema -z-, en català oriental.

En llatí amb tals condicions fonètiques, només el mot BŪCĪNUS, derivat de BŪCĪNA 'corn, trompeta'. Si es pogués tractar del fem. *bucina*, potser no ens trobaríem amb un obstacle prohibitiu: en l'aspecte semàntic, un cul-de-sac; però justament aquesta base és impossible en l'aspecte fonètic: la grafia -a del nom actual és enganyosa, com ho ensenyen les dades antigues; i, en canvi, es veu un procés perfectament coherent: és una *a*, que hom grafia -a en forma arbitrària. Àdhuc la menció del S. xiii, on ja no hi ha la -n, és amb *e*; per tant les formes *Búsinu*/*Búsine* dels docs. anteriors són absolutament fidedignes, i s'ha arribat a *Buse*, de la mateixa manera que a *home*, *cove*, *orfe* etc. partint de HOMINEM, COPHINUM, ORPHANUM etc. Ara bé BUCĪNUS és trompetista, que donaria una base semànticament absurda.

La que ens caldria és una base com BUTION-, BUSIN-. Jo ja en vaig suggerir una,¹ inspirada una mica en un parònim portuguès: la *Serra de Buçaco*, encinglerada i grandiosa serra, al N. i NE. de Coimbra, «que deu el seu nom als molts falcònids que la infesten [com expliquen Silveira i d'altres]; nom semblant a l'it. *bozzago*, *abuzago* nom d'un ocell d'aquest grup», afegit en nota 6 a l'article *bisaroça* del DECat (I, 806, a la p. 809a3 ss.). En la nostra serra de *Busa* l'índici geogràfic és deu voltes més fort encara: les rengleres consecutives de cingles gegantescos que volten per tots costats aquest massís quasi inaccessible, en fan gran refugi d'àligues i gamarussos; i també de carlins, quan no de guerrillers de la llibertat [uns dies fou capital de la República espanyola] que allí hi mantingueren «la desitjada», en el segle passat, quan ja els castellans l'havien desertada pertot. Aqueixes cingleres no podien rebre un nom més adequat ni eloqüent.

Això coincideix perfectament amb el fr. *buse* nom d'un «genre d'oiseaux rapaces»: no sols pel sentit sinó per la forma: perfectament perquè notem que la terminació d'aquest mot francès correspon a -A. Però al costat d'ell tenim el ll. tardà BŪTEO (-ONIS), doc. ant. *buzoc*, *buzard* etc. Ara bé, del meu estudi del DECat es desprèn que aquest grupet no té una base pròpiament llatina ni itàlica, i que les especulacions orientals que allí faig, no han conduït, raonablement, a resultat clar ni ferm. En aquestes condicions, però, resta probable que la base sigui cèltica, d'acord amb l'àrea geogràfica del mot: oc., fr., alt-it. i portuguès; i també és el que suggereixen les terminacions -ac, -oc, -ard etc.

Llavors ateses les formes antigues del nostre NL, es veu una sortida possible i versemblant: que vingui d'una forma cèltica, quasi igual a la documentada en llatí tardà: a saber BŪTION-: d'aquí el resultat *Búze(n)*, perfecte en fon. catalana. Potser podem conjecturar, llavors, que la base del NL fos un genitiu plural cèltic *BŪTIONŌN amb el sentit de '(serra) dels aguilots': en cèltic (MENIO-) BŪTIONŌN o quelcom així. Conservant l'accentuació sobreedruíxola,